

Olympiáda v českém jazyce

2. ročník – 2019/2020

2. kategorie (5. – 7. třída)

Kód žáka: 0201/02

Tabulka hodnocení:

Oddíl/max.	Hodnotitel 1	Hodnotitel 2	Konečný výsledek
1/18			
2/22			
3/20			
Celkem 60			

Instrukce k vypracování:

Olympiáda v českém jazyce je soutěž z českého jazyka pro žáky Českých škol bez hranic. Jejím cílem je umožnit žákům a jejich učitelům porovnat výsledky svého úsilí na mezinárodní úrovni a získat motivaci k další práci. Soutěž je dobrovolná.

Žáci budou řešit úkoly rozdělené do tří oddílů:

1. Porozumění textu
V této části budou žáci pracovat s výchozím textem a vyhledávat odpovědi na zadané otázky.
2. Hrajeme si s češtinou
V této části budou žáci řešit úkoly, které prokáží jejich cit pro český jazyk.
3. Slohová cvičení
Slohové úkoly ověří schopnost žáků vytvořit na základě instrukcí souvislý psaný text.

Časová náročnost soutěže je následující:

Oddíl 1 a 2	celkem 60 minut
Oddíl 3	max. 60 minut

Vypracování může být rozděleno do dvou dnů v závislosti na dispozicích školy a žáků. **Žáci by měli zadání vypracovat sami, zásah vyučujícího či jakékoliv další osoby je nežádoucí.** Instrukce u jednotlivých úkolů jsou vysvětleny takovým způsobem, aby byly srozumitelné i mladším žákům. Porozumění zadání úkolu taktéž odráží jazykovou úroveň žáka v kompetenci porozumění.

Vypracované formuláře laskavě oskenujte a zašlete na mailovou adresu: olympiada@csbh.cz nejpozději do **15.11. 2020**. Dbejte na to, aby všechny strany vypracování každého žáka byly zaslány v jednom mailu. V rámci zamezení komplikací zašlete práci každého žáka v samostatném mailu.

Milí žáci,

jmenuji se lev Leopold, je mi 10 let, bydlím v zoologické zahradě v Praze a budu vás provázet letošní jazykovou soutěží. A proč zrovna já? No protože se prý podobám českému lvu, kterého má Česká republika ve státním znaku!

Ale dost řečí, je čas pustit se do práce. Čtete pozorně zadání všech úkolů, soustředíte se a pracujte samostatně.

PŘEJI VÁM VŠEM HODNĚ ŠTĚSTÍ A LVÍ SÍLU!

Oddíl 1 – Porozumění textu

Úkol 1:

Sem vypiš 3 slova, která do textu nepatří.

1. _____
2. _____
3. _____

Čeká na Tebe první část olympiády.

Přečti si pozorně text o jednom neobvyklém království a najdi v něm tři „vetřelce“ – tři slova, která do textu nepatří, jsou tam navíc. Vetřelce v textu škrtni a vypiš je do řešení úkolu 1. Na druhé straně najdeš další úkoly.

Bylo jednou jedno království. Bylo pouze jednou, protože takové království se nedá dvakrát opakovat. Král měl několik synů, ale nevěděl přesně kolik, protože byl líný zjistit se zeptat královny, pokud byla naživu, teď byl líný je počítat, a cizích lidí se ptát nechtěl. Mnohdy, když nebyl líný přemýšlet, se zamyslel. Vzápětí potom však zapomněl, kvůli čemu začal přemýšlet, a než by se namáhal si vzpomenout, dumal o něčem jiném, než původně chtěl. Několikrát začal přemýšlet o tom, který z jeho synů by měl být po něm králem, ale vždycky z té námahy usnul. Jednou však přece došel k rozhodnutí, které naštěstí zapomněl zapomenout. Usnesl se sám v sobě, že králem bude ten z jeho synů, který je ze všech nejlínější. Přikázal svolat

všechny své syny, a aby nezapomněl, na kdy je dal svolat, nařídil, aby přišli hned teď. A všichni!

Přišli tři tuční mladíci. Král je vyzval, aby se posadili. Chvilku mlčky čekal, když však už žádný další tučný mladík nepřicházel, pravil: „*Jste tu všichni, mí milí synové?*“ „*Ano,*“ odpověděli mladíci. Z toho král nabyl jistoty, že má tři syny, a jeho sebevědomí náležitě stoupl. „*Mám vás všechny tři stejně rád,*“ pravil se slzou v oku. Nerozplakal se však usedavě, protože usedavě plakat dá námahu. Potom vysvětlil chlapcům, že odkáže království a trůn jen tomu z nich, který je nejvíce líný. „*Nejstarší z vás necht' promluví,*“ zakončil. Chlapci se dívali jeden na druhého, čekajíce, kdo z nich začne. „*To ani nevíte, kdo z vás je nejstarší?*“ ptá se král. „*Vždyť ono to dá práci si to pamatovat, tatí,*“ řekl nejtučnější z nich. To znělo slibně. Ukázal tedy král na jednoho ze svých synů: „*Tak začni třeba ty ... jak se jmenuješ ... no, to je jedno. Mluv!*“ „*Tatí,*“ začal mladík, „*já jsem velice líný. Já jsem tak líný, že spím s otevřenýma očima. Zavírat na noc klapky a ráno je zase otevírat, uznej, to je zbytečná dřina.*“ Král seděl a koukal do dálky.

Když za hodinu nic neřekl, začal druhý syn o své lenosti: „*Túdle jsem si sedl u krbu,*“ pomalu ze sebe soukal, „*...a chytly mi boty a od nich nohavice. Tak jsem to nechal být, jestli shořím celej. Neshořel. Ono to na lýtkách přestalo hořet zhaslo.*“ Král se díval do dálky. Za hodinu třetí kralevic začal mluvit. Mluvil tak líně, že mu bylo sotva rozumět:

„*Kdybych byl třeba pod šibenicí, jo? A oni mě chtěli pověsit, tahají mě nahoru za ... jak se to jmenuje ... mám na tom hlavu ... krk! A teď mi někdo dá do ruky nůž, abych se zachránil. Ale ne, cha! Přece, tatí, zvednout ruku až semhle takhle nad to ... nad krk ... fuj, to musí bejt*

námaha ...“ Král seděl a hleděl do dálky. Když se ani za tři hodiny neprojevil, chlapci se začali ptát, který z nich tedy bude králem. „*Tak řekni, tatí, kdo z nás je nejlínější? Kdo dostane trůn?*“ Král se přestal dívat do dálky a pravil: „*Já byl líný vás poslouchat a teď jsem líný se ptát, o čem tu byla řeč,*“ a zůstal králem ještě dlouhá léta, protože byl líný umřít.

(Adaptováno podle Jana Wericha.)

Úkol 2: Po přečtení textu rozhodni, zda jsou věty v tabulce pravdivé (ANO), nebo nepravdivé (NE), nebo informaci v textu nenajdeme (?).
Správnou odpověď označ křížkem (X). První věta s odpovědí je vzorová.

		ANO	NE	?
0.	Král chce jmenovat svého nástupce.	X		
1.	Král dobře zná svoje děti.			
2.	Královna zemřela mladá.			
3.	Královi synové nejsou hubení.			
4.	Druhý králův syn v noci nespí.			
5.	Králův třetí syn zemřel na popravišti.			

Úkol 3: Vyber správnou odpověď na následující otázky a zakroužkuj ji.

👑 Jaký je význam těchto vět: **Bylo jednou jedno království. Bylo pouze jednou, protože takové království se nedá dvakrát opakovat.**

- a/ Král měl pouze jedno království, ne dvě.
- b/ Jedná se o jedinečný příběh o určitém království.
- c/ Král nechtěl rozdělit svoje království na dvě

👑 Vyber **název**, který nejvíce vystihuje přečtený příběh.

- a/ Pohádka o pohodlnosti
- b/ Komu se nelení, tomu se zelení
- c/ Bajka o lenosti

👑 **Král před syny příliš neplakal, protože...**

- a/ usnul
- b/ je to vyčerpávající
- c/ chtěl být vážný při výběru svého nástupce

👑 Co znamená, že ... **král došel k rozhodnutí, které naštěstí zapomněl zapomenout?**

- a/ král si svoje rozhodnutí nepamatuje
- b/ král si na svoje rozhodnutí vzpomíná
- c/ král si svoje rozhodnutí neuvědomuje

Úkol 4: Zakroužkuj všechna antonyma (slova opačného významu) ke slovu „líný“.

pracovitý, veselý, aktivní, pořádný, čiperný, sportovní, pilný, neúnavný, rychlý, čilý

Úkol 5: Doplně do textu vždy jedno slovo tak, aby příběh dával smysl.

Král chtěl _____ svého nástupce. _____ svoje tři syny. Všichni synové byli _____. Synové měli vyprávět příběh o sobě, aby král zjistil, kdo z nich je _____. Třetí syn by se raději nechal _____, než aby zvednul _____ ke _____.

Oddíl 2 – Hrajeme si s češtinou

Úkol 1:

Určitě sis všimla, že některá slova znějí stejně nebo se velmi podobají, ale mají odlišný význam. Říká se jim homofona nebo paronyma. Tvým úkolem bude do vět ve cvičení dosadit správné slovo z nabídky – vepiš na každý řádek variantu a) nebo b). Nenechej se zmást! 😊

Ti lidé na ulici mi byli _____ .

a) povědomí

b) podvědomí

Chceme se dostat na vrchol kopečku před námi. Musíme jít _____.

a) nahoru

b) na horu

Bratříček rozbaluje dárek a doslova _____ radostí.

a) výská

b) víska

Znáš _____ sestru?

a) moji

b) mojí

Venku bylo horko a šlehačka na dortu byla úplně _____.

a) vzteklá

b) steklá

Úkol 2: Také v následujícím cvičení budeš doplňovat chybějící slova. Všechna slovesa mají společný základ – číst, ovšem liší se predponami. Dokážeš vystihnout, které sloveso se bude nejlépe hodit do následujících vět? Slovesa doplň ve správném tvaru. **POZOR! KAŽDÉ SLOVESO MŮŽEŠ POUŽÍT JEN JEDNOU, sloveso „číst“ dvakrát.**

Honza moc rád _____. Každý den si hned po vyučování utíká koupit nějaký časopis a po příchodu domů si sedne do křesla a _____. Dokáže _____ celý časopis během jednoho odpoledne. Dozvídá se rád nové zajímavosti – třeba o lidech, co umí _____ budoucnost z kávové sedliny.

Maminka dnes ale přišla domů dřív, musel čtení odložit, a tak nestihl článek _____. Maminka mu navíc _____, že zapomněl koupit chleba a sýr na večeři. Rozzlobila se a řekla mu, že mu dnešní průšvih bude muset _____ k předchozím průšvihům. Honza se musí polepšit, aby mu maminka nemusela _____ nějaké peníze z kapesného. Honzovi to na náladě nepřidalo, protože zítra navíc píše písemku z dějepisu. Moc se zatím neučil, bude si muset svoje zápisky ještě pořádně _____.

vyčíst	odečíst	dočíst	číst 2x	pročíst
přečíst	příčíst	začíst se		

Úkol 3: Označ slovo, které do řady nepatří, a zdůvodni svoje rozhodnutí.

➔ nůžky jmeniny květiny dveře housle šaty kalhoty

Tvoje zdůvodnění: _____

➔ radost pravda zrada rada počet počítač smích

Tvoje zdůvodnění: _____

➔ oko ucho noha ručička koleno kotník lopatka

Tvoje zdůvodnění: _____

Úkol 4: Následující věta je víceznačná. Přečti si ji a vysvětli její dva významy.

Moje starší sestra každý večer končí s čokoládou a se sladkostmi.

Tvoje odpověď:

Právě jsi dokončila druhou část soutěže. Odpočni si a připrav se na část třetí – a poslední.

Oddíl 3 – Slohové cvičení

Prohlédni si zvíře na obrázku. Jaký má asi život? Představ si, že tím zvířetem jsi ty, a svůj příběh tedy napiš jako *vypravování* nebo *zamyšlení* v 1. osobě.

Napiš 20 – 25 řádků.

Když zvíře vypravuje...

5

10

15

20

25

Gratuluji! Dokončila jsi celou soutěž. Vše si ještě jednou zkontroluj a teprve potom odevzdej paní učitelce.

Tak ahoj a těš se na vyhlášení výsledků! Na vítěze čekají zajímavé ceny!